

EXEGÉŠIS

Výklad právních textů

Úvod

- ▶ Obecnější pojem: interpretace – výklad, vysvětlení textu
- ▶ EXEGETIKA (z řečtiny) je nauka o co nejpřesnějším slovním i věcném výkladu textů; rozbor římskoprávního textu
- ▶ V oblasti římského práva je vhodnější termín výklad právního textu než výklad právní normy

Ad HISTORIE

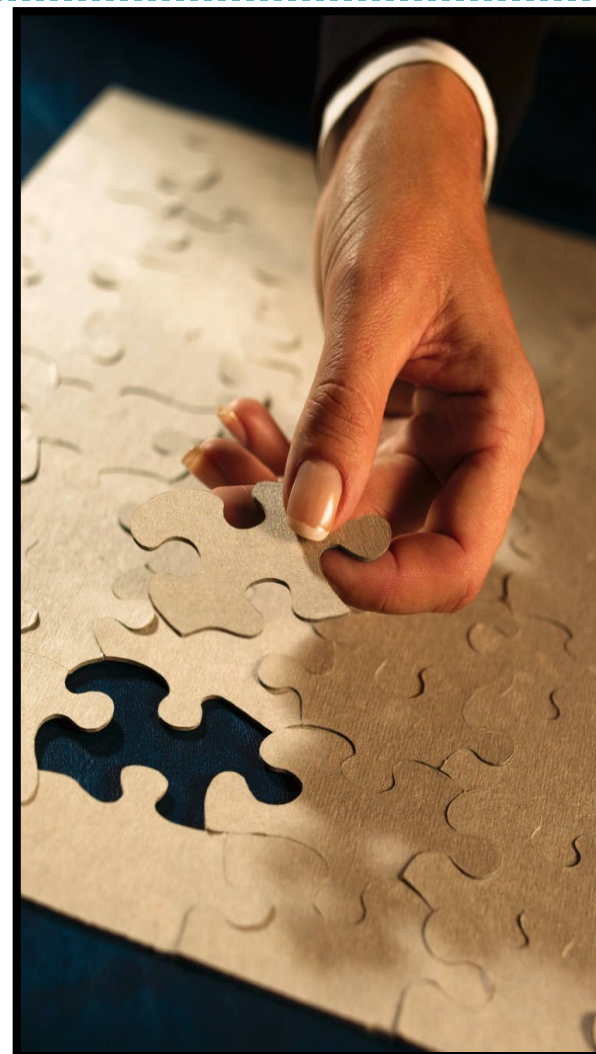
Římští znalci práva vytvořili řadu interpretačních pravidel:

- ▶ - porůznu v římských právních i jiných (beletristických) textech
- ▶ *De verborum significatione* – 276 fragmentů v 16. titulu 50. knihy Iustinianových Digest – obsahuje výklady významu různých termínů (de facto výkladový slovník)
- ▶ Metodiku přístupu k starověkým textům používanou dodnes vytvořili právní romanisté během 19.st., kdy se věda o římském právu stává právněhistorickou disciplínou

- ▶ Strukturu interpretace právní normy dnes používané vytvořil K F von Savigny: *Juristische Methodenlehre*

Struktura exegeze

- I. Latinský (řecký) text
- II. Překlad textu
- III. Poznámky k inskripci – zápisu textu
  - autor textu (život a dílo)
  - další právníci uvedení v textu
  - analýza – rozbor díla (od morfologie přes syntax k rétorickým figurám)
- IV. Interpretace textu – hic: „právní diagnóza“
  - skutková podstata
  - položení si právní otázky
  - rozhodnutí citovaného právníka
  - zdůvodnění rozhodnutí

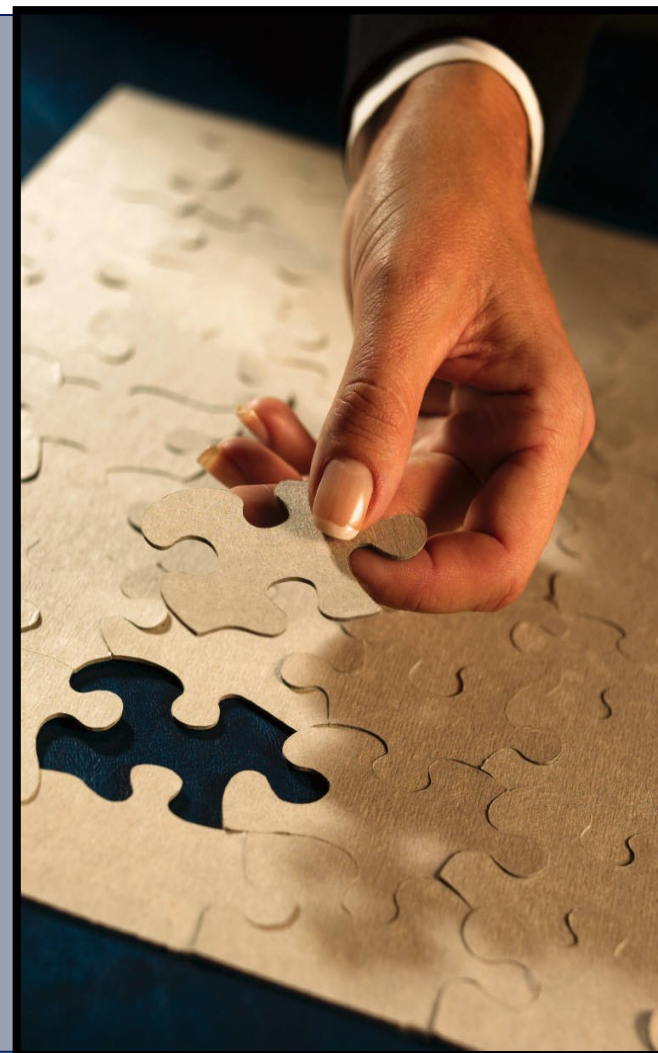

V. Reálie právní i jiné

- literárněhistorické kontexty, politické, sociální aj.

VI. Srovnání s další právní úpravou, více úpravami

VII. Literatura

Podrobněji:

Ad III. Poznámky k inskripci

- Uvádíme celé jméno autora, jeho důležité životopisné údaje. Tím zařadíme do kontextu historického a literárního
- Odvolávání se autora na další authority – věnujeme jim pozornost (již Aristoteles sice označil tento způsob za eristický (tedy „nesprávný“ argument, ale antika byla většinou benevolentnější než současná věda)
- Zařadíme „textík“ do kontextu daného díla i do kontextu dalších prací autora, a tedy vývoje samotného autora
- Nejprve do příslušného titulu zákoníku, pak např. srovnáme pasáže týkající se téhož v Gaiovi, v Digestech a v Iustinianovi.

Podrobněji:

Ad IV. „Právní diagnóza“

- Subsumpce pod příslušný právní institut (ten, který je v textu nejvíce rozebírán)
- Uvést další související právní instituty
- Zformulovat právní otázku/y
- Ke zkoumání vybrat jen jednu otázku
- Zúžit rozsah textu na jádro exegeze
- Římskoprávní text často neobsahuje zdůvodnění rozhodnutí – je třeba uvést vlastní stanovisko: použít srovnání s jinými fragmenty téhož autora i jiných
- Zohlednit interpolace (viz *Index Interpolationum quae in Iustiniani Digesta inesse dicuntur. Ed. Levy E.-Rabel E. Weimar 1929*)

Podrobněji:

Ad V. Reálie

Porozumění antickým reáliím může být užitečné pro objasnění právní otázky

Ad VI. Srovnání s další právní úpravou

Myslí se v dalším právním vývoji: evropském

zákoník
1950, 1964;

českém (Koldín, Viktorin Kornel
z Všehrd; Všeobecný občanský
zákoník 1811, občanské kodexy
platná právní úprava dnes)

Ad VII. Bibliografie monografická i odborné články

Bibliografie ke zhlédnuté prezentaci

Skřejpek M. – Falada D. – Kuklík J. Exegésis. 3. rozšířené vydání. Plzeň: Čeněk A. 2014. ISBN 978-80-7380-489-3.

